

L'activitat **emprenedora** a Barcelona i Catalunya

(Informe GEM- Catalunya 2013 i
Societats Mercantils I Semestre 2014)

Setembre 2014

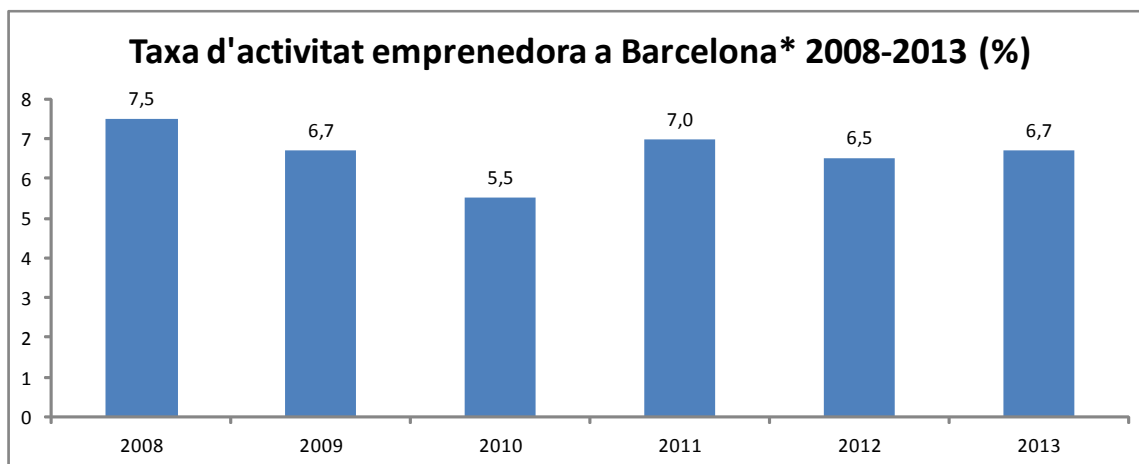
Ajuntament
de Barcelona

L'ACTIVITAT EMPRENEDORA A BARCELONA I CATALUNYA

El present informe recull els principals resultats de l'*Informe Executiu Catalunya 2013* del Global Entrepreneurship Monitor¹, promogut pel Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona i elaborat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans. L'informe es complementa amb un apartat final sobre la creació de societats mercantils el primer semestre del 2014 —segons l'estadística oficial de l'INE— que inclou dades de ciutat.

L'activitat emprenedora a la Província de Barcelona i Catalunya

Segons l'Informe Executiu Catalunya 2013 —basat en la metodologia del *Global Entrepreneurship Monitor*— la taxa d'activitat emprenedora (TEA) de la població resident a la província de Barcelona se situa en el 6,7% de la població adulta, el que suposa un augment de 0,2 punts percentuals respecte a la de l'any anterior. D'aquesta manera, la TEA de la demarcació es recupera del descens de 0,5 punts que va experimentar l'any anterior i assoleix el mateix valor que el 2009.

* Dada provincial en % de la població compresa entre els 18 i els 64 anys.

Font: Global Entrepreneurship Monitor, *Informe Executiu Catalunya*, diversos anys.

Quant al conjunt de Catalunya, l'activitat emprenedora el 2013 cau de forma significativa i situa la TEA al 6,6%, 1,3 punts percentuals per sota de la del 2012,

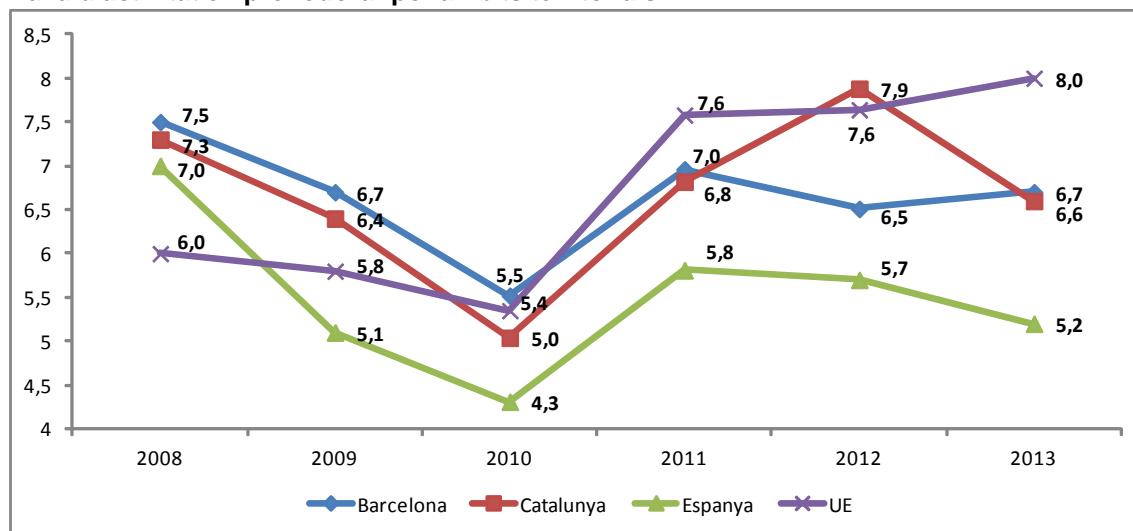
¹ El projecte Global Entrepreneurship Monitor té per objectiu l'obtenció de dades anuals sobre activitat emprenedora arreu del món, a partir d'una extensa enquesta internacional que utilitza la mateixa metodologia en més de 50 països. L'anàlisi de Catalunya s'efectua des de l'any 2003.

L'activitat emprenedora a Barcelona i Catalunya l'any 2013

mentre que a Espanya (5,2%) el descens respecte a l'any anterior és menys abrupte i a la Unió Europea (8,0%) la taxa creix moderadament (-0,5 i +0,4%, respectivament). Tot i així, cal remarcar que **la TEA de Catalunya ha augmentat un 31% des de 2010**, quan va registrar un valor del 5%.

Taxa d'activitat emprenedora* per àmbits territorials

* En % de la població. Inclou empreses naixents (< 3 mesos) i noves (fins a 42 mesos d'activitat).

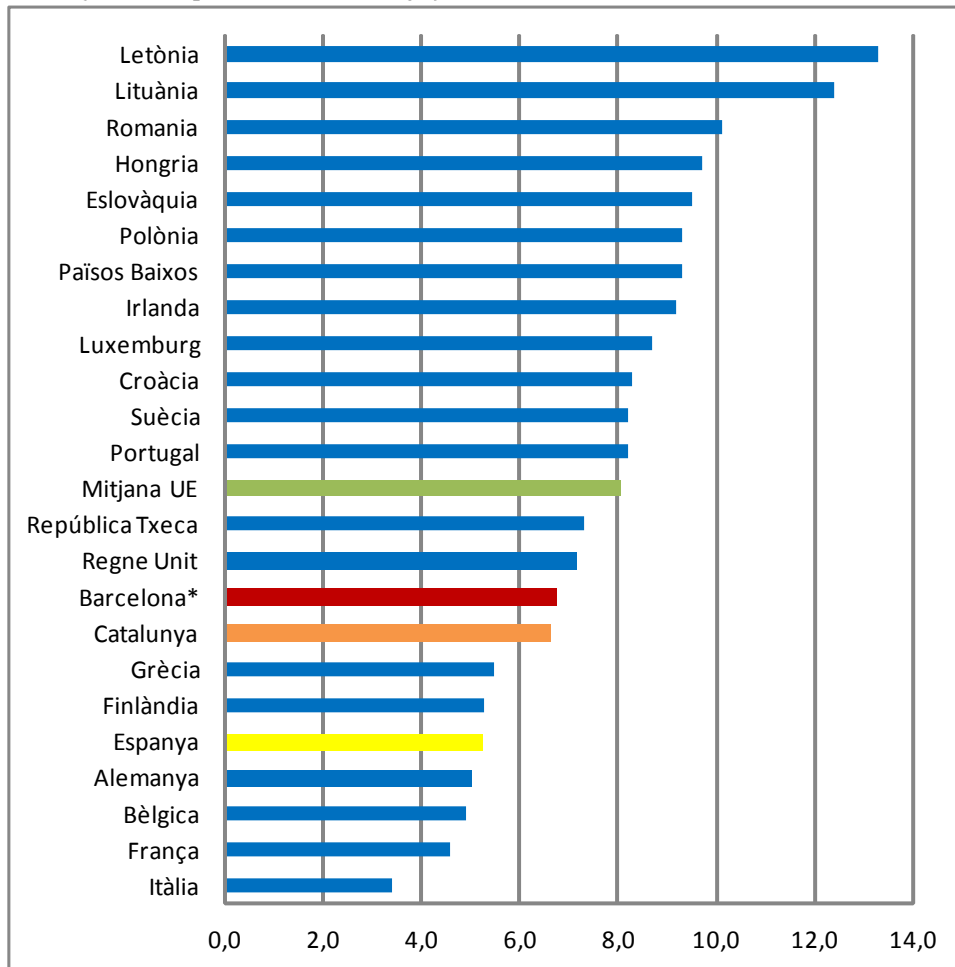
Font: Global Entrepreneurship Monitor, *Informe Executiu Catalunya*, diversos anys.

En un context europeu caracteritzat per un lleuger retrocés de l'emprenedoria a la majoria de països de la part occidental i el predomini dels països de l'Est en les primeres posicions, **Barcelona i Catalunya tornen a situar-se per davant de França (4,6%) o Finlàndia (5,3%)** -que les superaven l'any 2010- i també **mantenen una taxa superior a les d'Alemanya (5,0%), Bèlgica (4,9%), o Itàlia (3,4%)**. A més, ambdós territoris assoleixen valors força més elevats que el del conjunt d'Espanya, tot i que menors que la taxa d'activitat emprenedora mitjana de la Unió Europea (8%).

ACTIVITAT EMPRENEDORA ALS PAÏSOS EUROPEUS

2013 (% sobre població 18-64 anys)

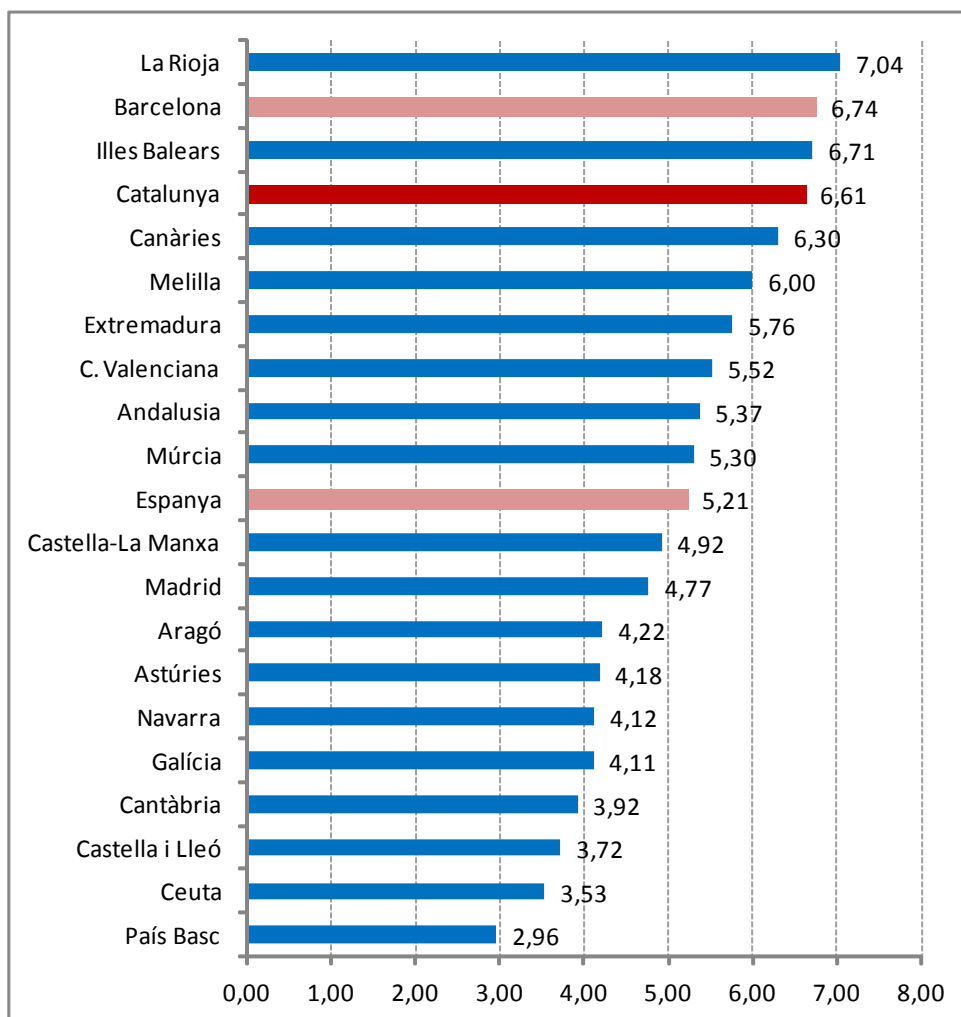

*Dada provincial.

Font: Global Entrepreneurship Monitor (GEM), 2013 Global Report.

D'altra banda, en la classificació de la TEA per Comunitats Autònomes a Espanya, Catalunya ocupa la tercera posició —per darrere de la Rioja i les Illes Balears— i la taxa de Barcelona supera la de totes les CC.AA. excepte la de La Rioja.

La creació d'empreses a Espanya (TEA en %) , 2013

Font: Global Entrepreneurship Monitor (GEM), Informe executiu Catalunya 2013

Pel que fa als motius que impulsen la creació d'empreses, **el 2013 s'estabilitza l'emprenedoria per necessitat**, que s'havia incrementat significativament en anys anteriors com a resultat de l'empitjorament de les expectatives laborals derivat de la crisi: **a Barcelona el 64,8% de les persones involucrades en activitats emprenedores són empeses per l'aprofitament d'una oportunitat de negoci**, (el que significa una disminució del 4,1% respecte a 2012), mentre que **per a un 30,2% l'impuls emprenedor sorgeix de la falta d'alternatives laborals** (amb un lleuger augment del 0,3%). A Catalunya i Espanya els resultats són lleugerament més positius: l'emprenedoria per necessitat afecta al 28 i al 29,2% dels involucrats, respectivament, mentre que en més del 66% del casos la creació d'empreses se sustenta en una oportunitat de negoci.

L'activitat emprenedora a Barcelona i Catalunya l'any 2013

Si s'analitzen les diferents etapes del procés empresarial, **més d'un de cada quatre adults (el 27,1%) de la província de Barcelona estava involucrat en un procés empresarial l'any 2013**: l'11,5% afirmava que volia posar en marxa una empresa (emprenedors potencials), el 4,5% l'havia creat en els últims 12 mesos (emprenedors naixents) i el 2,2% ho havia fet entre 1 i 3 anys abans (emprenedors nous), mentre que el 8,9% són empresaris consolidats. A Catalunya la implicació en la creació d'empreses també representa més d'una quarta part de la població adulta (27,7%), malgrat que això suposa una disminució de 4,6 punts percentuals respecte a l'any anterior, i l'únic col·lectiu involucrat en el procés emprenedor que no pateix reduccions en el seu nombre és el d'emprenedors consolidats.

Cal citar, però, que **la taxa d'abandonaments empresarials se situa en l'1,70% i l'1,75% a Barcelona i Catalunya, després d'experimentar una reducció interanual de 0,5 i 0,2 punts**, respectivament. Els principals motius econòmics que assenyalen els enquestats catalans que han abandonat una activitat empresarial són la falta de beneficis empresarials (el 54,3%), així com els problemes per a obtenir finançament (9,1%) i l'oportunitat de vendre el negoci (3,2%).

Les característiques del procés emprenedor

L'emprenedor de la província de Barcelona és majoritàriament un home (58%) que ha cursat estudis superiors (41%), té un nivell d'ingressos que oscil·la entre els 20.001 i els 40.000 euros (24%) i està ocupat (73%). El grup d'edat amb major presència dins el col·lectiu emprenedor és el de 45 a 54 anys (30%).

Perfil de l'emprenedor, 2013

Emprenedors en fase inicial (%)

	Prov. Barcelona	Catalunya
Gènere		
Home	58	64
Dona	42	36
Edat		
18-24 anys	8	8
25-34 anys	23	24
35-44 anys	29	33
45-54 anys	30	26
55-63 anys	10	8
Educació formal		
*Estudis superiors	41	38
Renda Anual		
Fins a 20.000€	23	20
20.001-40.000€	24	24
40.001-100.000€	17	16
Més de 100.000€	2	2
Estat Ocupacional		
Empleat/da	73,0	75,0
Jubilat/da	0,0	1,0
Tasques de la llar	2,0	1,5
Estudiant	3,0	2,0
Aturat/da	21,0	19,0

*Inclou educació superior i postgrau.

Font: Global Entrepreneurship Monitor, Informe Executiu Catalunya 2013

A Catalunya el perfil d'emprenedor mostra les mateixes característiques predominants pel que fa al gènere, el nivell de renda i l'estat ocupacional, tot i que presenta percentatges lleugerament més elevats quant al pes dels homes i dels ocupats (que al Principat representen el 64% i el 75% del total, respectivament).

En canvi, difereix del perfil provincial en que al Principat el grup d'edat que predomina és el que va dels 35 als 44 anys (el 33%) i el percentatge dels que han cursat estudis superiors es redueix fins el 38%. En conjunt, Catalunya mostra una proporció d'emprenedors menors de 35 anys lleugerament més alta que Barcelona, així com un augment d'aquest indicador en relació a l'any anterior (+2,4 p.p.), mentre que a la

L'activitat emprenedora a Barcelona i Catalunya l'any 2013

demarcació disminueix 2,1 punts percentuals. Tot i així, **l'edat mitjana de l'emprenedor català se situa als 40 anys per segon any consecutiu, fet que no es donava des de 2006.**

Per sexes, **la proporció de dones emprenedores se situa en el 42% del total a Barcelona i en el 36% a Catalunya**, fet que, en ambdós casos, suposa un **augment significatiu (de +11,9 i +5,5 punts percentuals, respectivament) respecte al 2012.**

Quant al perfil de les empreses creades es detecta un **percentatge notable de creació d'empreses als sectors amb potencial de major valor afegit a Barcelona**, com els serveis a les empreses (33,9%) i el sector transformador (16,2%) que, conjuntament, apleguen més de la meitat de les noves empreses. Tot i així, les empreses novelles en sectors orientats al consum (49,9%) segueixen tenint un pes molt important en la distribució sectorial de l'activitat emprenedora.

Perfil empresarial de l'activitat emprenedora, 2013

Empresari en fase inicial (%)

	Prov. Barcelona	Catalunya
Sector		
Extractiu	0,0	1,5
Transformador	16,2	20,6
Serveis Empreses	33,9	29,9
Orientat al consum	49,9	48,0
Innovació del procés		
Producte completament nou	20,2	19,7
Tecnologia de menys d'1 any	16,1	15,1
Sense competència	15,2	12,9
Mida en ocupació		
Sense treballadors	44,3	47,7
1-5 treballadors	44,2	40,9
6-19 treballadors	4,8	5,0
20 i més treballadors	6,8	6,5
Internacionalització		
No exporta		70,0
Entre 1-25%		18,0
Entre 26-75%		4,0
Entre 76-100%		8,0

Font: Global Entrepreneurship Monitor, Informe Executiu Catalunya 2013

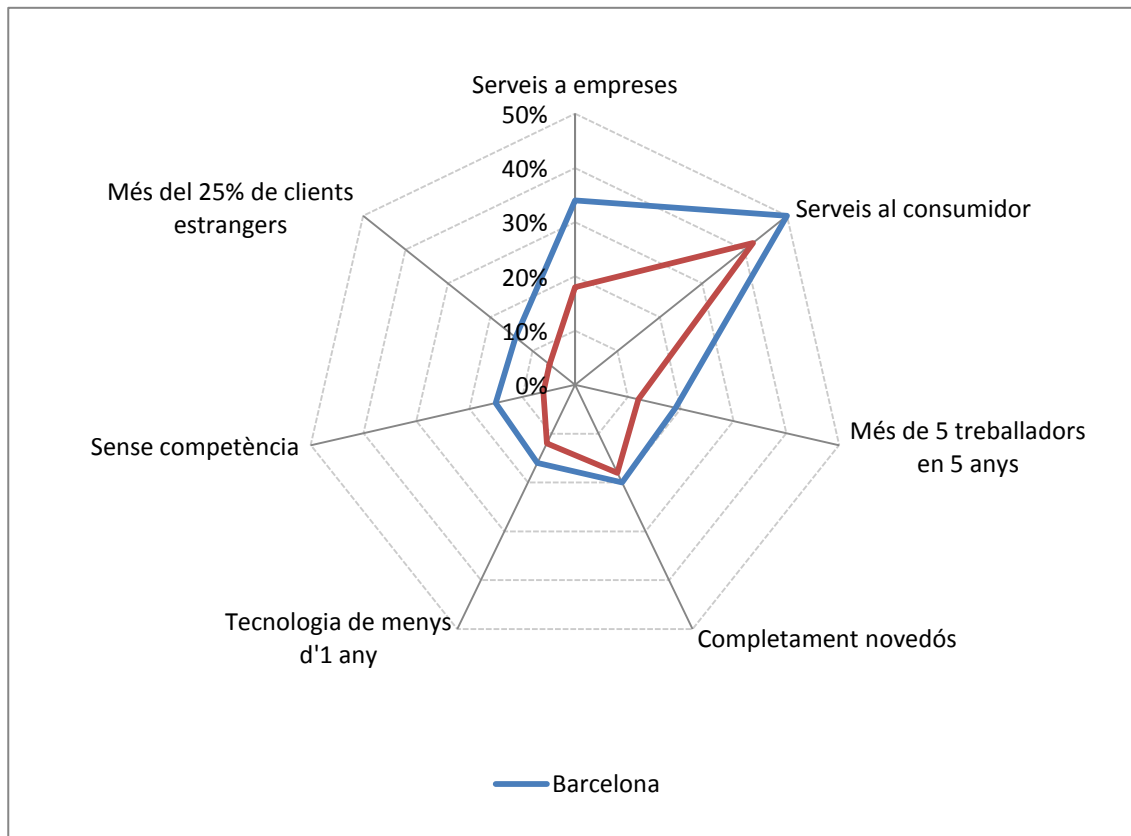
L'emprenedoria catalana adopta un perfil més innovador que el mostrat els últims anys de crisi, amb increments significatius en la innovació de producte i en l'ús de tecnologies d'última generació. Així, el percentatge d'empreses amb menys de tres anys i mig al Principat que ofereixen un servei o producte completament innovador ha passat del 8% al 2010 al 20% en l'actualitat, alhora que el pes dels emprenedors que utilitzen tecnologies de menys de cinc anys ha evolucionat des de l'11% del 2009 al 32% el 2013 (dels quals un 15% fan ús de tecnologies amb menys d'un any d'antiguitat). A més, tot i que les empreses novelles sense competència han caigut fins el 13% del total (-5,4 p.p. respecte al 2012), els emprenedors en fase inicial que perceben poca competència en la seva activitat ha crescut del 28% al 2010 fins el 45% el 2013.

Quant a la dimensió de les noves empreses en relació a les persones que ocupen, com en anys anteriors, la majoria són microempreses. Tant a Catalunya com a Barcelona, aproximadament el 90% dels nous negocis tenen menys de cinc treballadors i, en el cas del Principat, gairebé la meitat (el 47,7%) no tenen treballadors —percentatge que a Barcelona se situa en el 44,3%—. Pel que fa a la vocació internacional, a Catalunya el 70% de les empreses iniciades el 2013 no exporten els seus productes o serveis; mentre que, d'entre les que exporten, la majoria (el 18%) tenen un nivell d'internacionalització baix (1-25%), seguint la pauta observada a partir de la crisi.

Pel que fa a l'àrea de **Barcelona**, el **procés de creació d'empreses a la demarcació mostra unes característiques de caire més innovador que a Catalunya**, registrant percentatges més elevats en els tres indicadors anteriorment esmentats. Així, els empresaris novells que ofereixen un servei o producte completament nou representen el 20,2% del total, els que utilitzen tecnologies d'última generació, el 16,1%, i els que afirmen no tenir competència, el 15,2% (és a dir, 0,5, 1 i 2,3 punts percentuals per sobre dels valors del Principat, respectivament).

Posicionament de Barcelona respecte a la resta de Catalunya en les principals característiques de l'activitat emprenedora en fase inicial, 2013

Font: Global Entrepreneurship Monitor, Informe Executiu Catalunya 2013

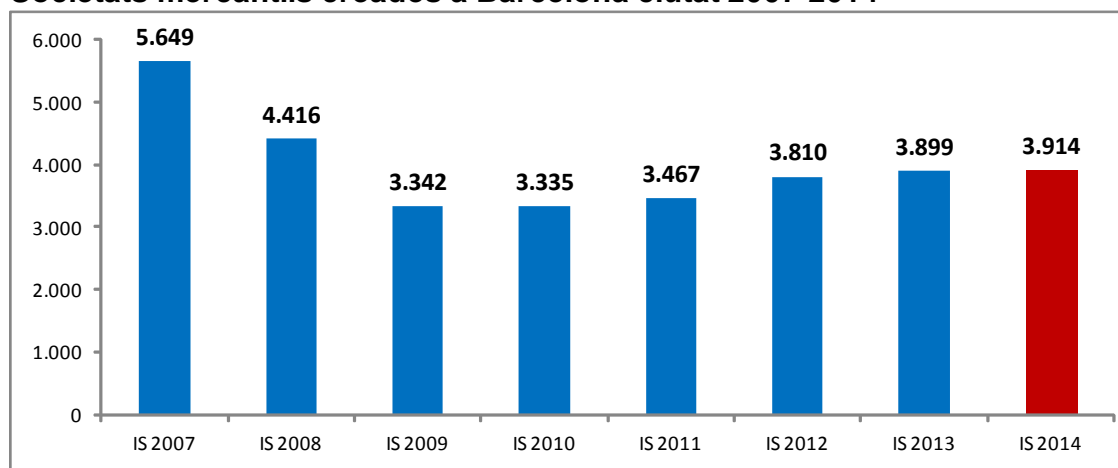
En conjunt, els resultats de l'informe GEM Catalunya 2013 posen de manifest **un lleuger increment de l'activitat emprenedora a la província de Barcelona i la reducció d'aquesta a Catalunya respecte a l'any anterior**, que en els dos casos les mantenen per sobre de la gran majoria de Comunitats Autònomes espanyoles i d'importants països europeus. A **Barcelona augmenta notablement la taxa d'emprenedoria femenina, mentre que a Catalunya ho fa la de menors de 35 anys**. La deteriorada rendibilitat de les iniciatives empresarials i, en menor mesura, la falta de crèdit per a finançar-se —ambdues conseqüències derivades de la crisi econòmica— es troben entre les principals causes d'un abandonament empresarial que, de tota manera, s'ha reduït significativament respecte a l'any anterior.

Evolució de les societats mercantils el primer semestre de 2014

Segons les dades de l'INE, a la ciutat de **Barcelona s'han creat 3.914 societats mercantils durant els sis primers mesos de 2014**, 15 més (un +0,4%) que el mateix període de 2013. D'aquesta manera, **el nombre de societats mercantils constituïdes s'estabilitza i assoleix el valor més alt d'un primer semestre des del 2008**, tot i que en termes absoluts segueix lluny de la xifres assolides els anys anteriors a la crisi.

Societats mercantils creades a Barcelona ciutat 2007-2014

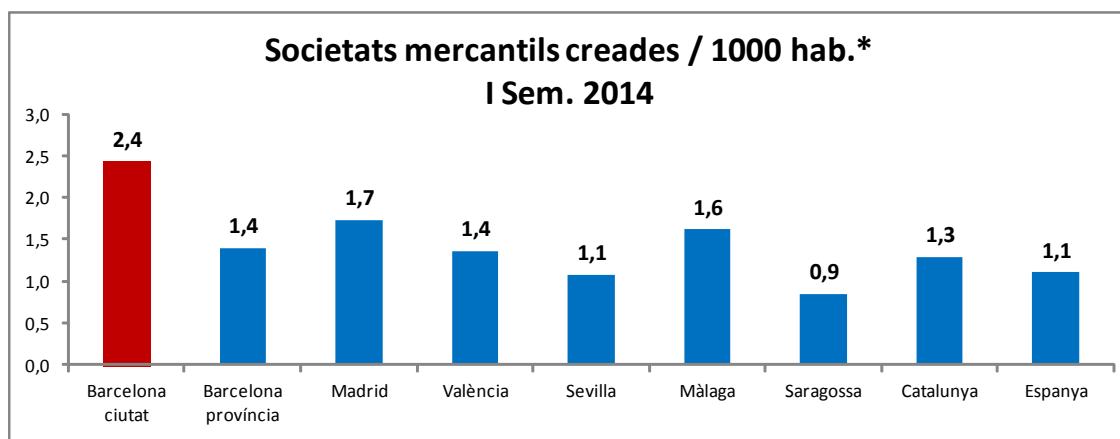
Font: Elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona en base a dades de l'INE

Pel que fa a la província de Barcelona, el primer semestre de 2014 s'han inscrit 7.687 societats mercantils, el que representa un variació interanual del -0,7%, mentre que al conjunt de Catalunya i Espanya aquest indicador creix lleugerament (un +0,4% i +0,8%, respectivament).

El 7,6 i el 14,9 % de les constitucions de societats a Espanya realitzades el primer semestre **corresponen a Barcelona ciutat i província**, respectivament, i **la ciutat manté la ràtio de societats creades per cada mil habitants més alt de les grans àrees urbanes espanyoles (2,4)**.

L'activitat emprenedora a Barcelona i Catalunya l'any 2013

* Les dades corresponents a altres àrees urbanes de l'estat són d'àmbit provincial.

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona en base a dades de l'INE

Barcelona, setembre de 2014